

Orgány ochrany zákonnosti mlčia, prečo?

V akom štádiu je po 70 dňoch náš podnet na možné porušenie zákona o volebnej kampani počas prezidentských volieb zo strany predstaviteľov štátu - ministra M. Šutaja Eštoka a štátnych tajomníkov B. Ondruša a K. Šaška?

Blog (Ivan Godársky)

Prezidentské volby 2024

Sme v predvečer významnej udalosti, zajtra bude ten deň. Rozhodne sa, tak ako po niekoľkýkrát, kam sa Slovensko uberie. Alebo prinajmenšom ktorým smerom sa otočí. Rozhodne sa, kto bude nasledujúcich päť rokov v prezidentskom úrade formovať správanie občanov Slovenska. Nie je nutné chodiť do knižnice, je to znalosť overená v každej komunite - líder, človek na čele je ten, ktorý nastavuje vzorce, ktorý formuje správanie danej komunity, tu priamo obyvateľov Slovenska.

Odbočka - do knižnice je inak veľmi odporúčané chodiť, je to veľmi osviežujúca činnosť, nájdete tam inšpiráciu, často aj mnoho podnetných ľudí. Poznámka v odbočke - robíme tam workshopy s viacerými organizáciami (Bagar, ZKS, Demagog.sk) o kritickom myslení pre staršiu generáciu.

Je 5. apríl 2024, okrem očakávania ako sa Slovensko postaví k voľbe v druhom kole prezidentských volieb je tu aj koniec našej monitorovacej anabázy počas kampane - práve sme [vydali správu](#) o tom ako kampaň dvojice Korčok - Pellegrini rezonovala v spravodajstve TV, v online médiách, ako aj na sociálnych sieťach.

A okrem zistení sme narazili aj na čosi nemilé, na správanie, ktoré síce z hľadiska podstaty nie je šokujúco problematické (s kolegami máme za sebou skúsenosť z pozorovania viac ako 150 volieb v rámci misií [Európskej únie](#), či OBSE/ÚDILP ([OSCE/ODIHR](#)), kde sme zažili najrôznejšie volebné praktiky a spôsoby), je však podľa nás zjavne v rozpore s platným zákonom.

Navyše - a to je ten závažný aspekt - ide o správanie predstaviteľov štátu, ktorí z daní všetkých občanov majú vykonávať činnosť striktne v súlade s právnymi predpismi. Tak to nakoniec sľubovali pri skladaní sľubu v NR SR („budem dodržiavať ústavu a ostatné zákony a pracovať tak, aby sa uvádzali do života“).

Pri monitoringu sociálnych sietí sme narazili na platenú kampaň na sociálnych sieťach spoločnosti Meta (bola dostupná aj na Facebooku, aj na Instagrame) troch predstaviteľov strany HLAS-SD, teda strany predsedu NR SR a kandidáta na prezidenta Petra Pellegriniho:

Ministra vnútra Matúša Šutaja Eštoka,

Štátneho tajomníka ministerstva práce, soc. vecí a rodiny Braňa Ondruša,

Štátneho tajomníka ministerstva hospodárstva Kamila Šaška.

Volebný zákon II. (kampaň)

[Zákon č. 181/2014 Z.z. o volebnej kampani](#) v §2 ods.1 definuje volebnú kampaň, jej rozsah a oprávnené subjekty oprávnené vykonávať kampaň a to nasledovne:

„Volebná kampaň je akákoľvek činnosť politickej strany, politického hnutia, koalície politických strán a politických hnutí a kandidátov, za ktorú sa obvykle platí úhrada, smerujúca k propagácii ich činnosti, cieľov a programu za účelom získania funkcie volenej podľa osobitného predpisu. Rozumie sa tým činnosť v prospech aj v neprospech subjektov podľa prvej vety“.

Ustanovenie §2 ods. 3 následne explicitne uvádza, že „[č]innosť iných subjektov ako ustanovených v odseku 1 na podporu alebo v neprospech politických strán, koalícií politických strán a kandidátov sa v čase ustanovenom na volebnú kampaň zakazuje“.

Odbočka 2 - Ako som už naznačil, súhlasíme so záverom Volebnej hodnotiacej misie ODIHR k predčasným parlamentným voľbám 2023 že „úplny zákaz kampane tretích strán podľa súčasného znenia zákona o volebnej kampani nie je v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a s osvedčenou volebnou praxou“.

Pozorovatelia OBSE na Slovensku

Misia ODIHR vo svojej [záverečnej správe](#) odkázala predovšetkým na odsek 256 [Spoločných usmernení o predpisoch pre politické strany](#), podľa ktorého by činnosti tretích strán nemali byť bezpodmienečne zakázané. Takisto je relevantný prípad Európskeho súdneho dvoru pre ľudské práva [Bowman vs. Spojené kráľovstvo z roku 1998](#). Súdny dvor zistil, že veľmi nízky limit výdavkov tretích strán stanovený zákonom bol neprimeraným opatrením, ktoré porušuje právo na slobodu prejavu.

Tento zákaz činnosti tretích strán bol do zákona o volebnej kampani vnesený novelou č. 208/2019 Z.z. s účinnosťou od 16. júla 2019 (práve počas vlády Petra Pellegriniho, ktorý po vražde Jána Kuciaka a jeho snúbenice nahradil Roberta Fica).

Čo sa stalo?

Zistili sme, že v období volebnej kampane pred prezidentskými voľbami 2024 viedli kampaň aj iné ako oprávnené subjekty. O čom presne hovorím?

Pre účely prezidentských volieb 2024 bolo obdobie volebnej kampane vymedzené nasledovne:

- január 2024 – 20. marec 2024 (pred prvým kolom)
- marec 2024 – 3. apríl 2024 (pred druhým kolom).

Pre účely prezidentských volieb 2024 boli oprávnenými osobami kandidáti zaregistrovaní Štátnou komisiou pre voľby a kontrolu financovania politických strán, teda 11 kandidátov pre prvé kolo a dvaja postupujúci kandidáti pre druhé kolo (občiansky kandidát Ivan Korčok a nominant strany HLAS-sd Peter Pellegrini).

Logika veci, ústavne garantované právo na slobodu prejavu aj výkladová prax volebných kampaní na Slovensku ustálila úzus, že komentovanie politickej kampane nie je a nemôže byť vnímané ako vedenie kampane (teda činnosť v prospech či neprospech). Iné je to však pri platenej podpore, kritike. A tu sa dostávame k veci.

Zistili, že počas kampane sa na sociálnej sieti Facebook objavili viaceré platené príspevky, ktoré svojim obsahom možno považovať za materiály v neprospech jedného kandidáta (Ivana Korčoka), či naopak v prospech druhého kandidáta (Petra Pellegriniho) – tak alebo onak, podľa nás aktivita jednoznačne odporujúca zneniu §2 ods. 1, v spojení s §2 ods.3 zákona.

Tieto materiály boli platené spomínanými činníkmi strany HLAS-sd, z toho najmenej v dvoch prípadoch predstaviteľov verejnej moci, vrátane priamo ministra vnútra, ktorého ministerstvo zodpovedá za spolu-organizáciu volebného procesu a dodržiavanie zákonných pravidiel.

Ide o materiály na osobných účtoch týchto politických predstaviteľov (linky vedú na zoznam platených príspevkov v Ads Library spoločnosti Meta):

Matúš Šutaj Eštok (minister vnútra SR, nominant strany HLAS-sd)

- Celkovo [23 platených príspevkov](#) (4 rôzne typy) v období 23.3.-4.4.2024
- Vložené prostriedky boli na úrovni cca 1300-1900 EUR
- Reklama sa celkovo zobrazila na úrovni 819 – 980 tisíc krát

 Matúš Šutaj Eštok
Sponsored · Paid for by Matúš Šutaj Eštok

DÔLEŽITÝ ODKAZ PRE KANDIDÁTA VOJNY - IVANA KORČOKA

Pán Korčok, vy ste človekom vojny. A verím, že prezidentom vojny nebudete len z jedného dôvodu – že mierumilovný slovenský národ si takéhoto človeka za prezidenta a vrchného veliteľa ozbrojených síl jednoducho...

 Matúš Šutaj Eštok
Sponsored · Paid for by Matúš Šutaj Eštok

MENTALITA SAS, ŠIMEČKU A KORČOKA JE ŠKODIŤ SLOVENSKU

Liberálny kandidát Korčok je úplne rovnaký ako prezidentka Čaputová a jeho progresívni kumpáni. Škodit' Slovensku za každú cenu, ohovárať ho v zahraničí, tešiť sa z jeho problémov. To je pokračovanie politiky Kisku a Čaputovej,...

 Matúš Šutaj Eštok
Sponsored · Paid for by Matúš Šutaj Eštok

PREZIDENT MUSÍ SKUTOČNE SLUŽIŤ ĽUĐOM

Ivan Korčok na bilbordoch hovorí, že bude slúžiť ľuďom a nie politikom.
Ale on slúžil iba politikom:
- Mečiarovi
- Dzurindovi...

 Matúš Šutaj Eštok
Sponsored · Paid for by Matúš Šutaj Eštok

KORČOK BUDE Z PALÁCA PRACOVAŤ NA PÁDE TEJTO VLÁDY

Som presvedčený o tom, že ak Ivan Korčok vyhrá prezidentské voľby, v paláci vznikne pravicovo-liberálna a progresívna bunka, ktorá bude od prvého dňa spochybňovať túto vládu....

Braňo Ondruš (štátny tajomník, nominant HLAS-sd)

- Celkovo [5 platených príspevkov](#) (3 rôzne typy) v období 19.3.-4.4.2024
- Vložené prostriedky boli na úrovni cca 700-1000 EUR
- Reklama sa celkovo zobrazila na úrovni 340 - 400 tisíc krát

Braňo Ondruš
Sponsored · Paid for by Braňo Ondruš

IVAN KORČOK. MUŽ, KTORÝ POHŔDA INÝMI

Ivana Korčoka nemôžem voliť práve preto, že ho poznám.

Viem ako pracuje, aké má názory a ako sa stavia k ostatným ľuďom. Prezidentom nesmie byť človek, ktorý netoleruje iné názory a postoje. Dokonca ani len nedrží...

Braňo Ondruš
Sponsored · Paid for by Braňo Ondruš

PETER PELLEGRINI. KANDIDÁT NA PREZIDENTA, KTORÉHO POZNÁM. A PRAVE PRETO HO BUDEM VOLIŤ

Petra Pellegriniho aj Ivana Korčoka poznám dlhé roky. S oboma som veľa zažil a prežil, a to najmä v politike. A práve preto budem voliť Petra Pellegriniho.

...

BRANOONDRUS.SK
PETER PELLEGRINI. Kandidát na prezidenta, ktorého poznám. A práve preto ho budem voliť

[Learn more](#)

Braňo Ondruš
Sponsored · Paid for by Braňo Ondruš

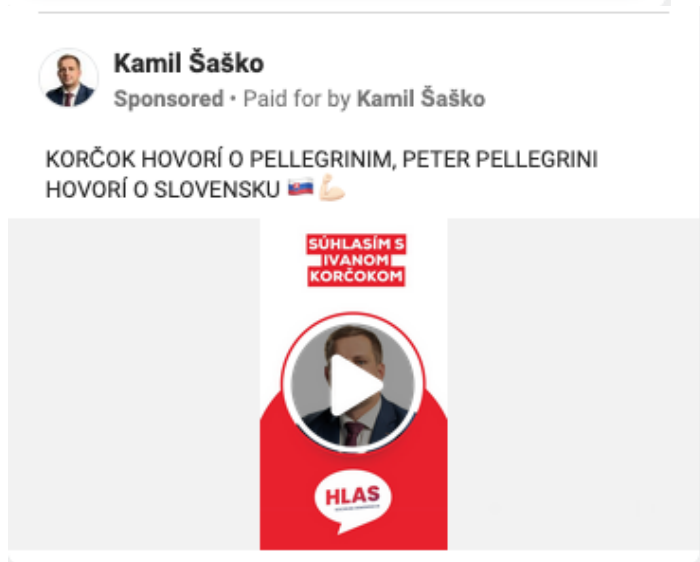
IVAN KORČOK. MUŽ, KTORÝ SLUŽIL POLITIKOM
Skutočný príbeh prezidentského kandidáta

Ak sa Ivan Korčok môže v niečom pochváliť bohatými skúsenosťami, je to verná služba politikom, nie ľuďom. Presne naopak, ako tvrdí na billboardoch, ktorými oblepil celé Slovensko. Nejde pritom o jeho diplomatickú službu,...

Kamil Šaško (štátny tajomník, nominant HLAS-sd)

- Celkovo [3 platené príspevky](#) (2 rôzne typy) v období 3.-8.3.2024
- Vložené prostriedky boli na úrovni do 100 EUR
- Reklama sa celkovo zobrazila na úrovni 18 - 24 tisíc krát

Čo sa mohlo stať?

Zákon o volebnej kampani na tento typ konania (resp. zákazu konania) explicitne pamätá aj v časti o priestupkoch (§20), kde hovorí, že „[p]riestupku sa dopustí ten, kto poruší zákaz podľa § 2 ods. 3“, a že okresný úrad uloží za takýto priestupok „pokutu od 300 eur do 30 000 eur“.

A keďže je ešte stále 5. apríl, deň pred druhým kolom volby prezidenta a myslíme si, že hoc podstata nie je dramatická (a úplný zákaz činnosti tretích strán považujeme za chybu, a zároveň si myslíme, že inštitút moratória je v súčasnej digitálnej dobe prekonaný), kampaňový dosah určite mať mohla (viď čísla zasiahnutých voličov), išlo predovšetkým o iné - rešpekt k pravidlám je základom fungujúceho právneho štátu, a tento rešpekt očakávame od verejných predstaviteľov takpovediac *by default*.

Preto podávame ešte v ten večer podnet pre možné porušenie zákona zo strany troch štátnych funkcionárov zastupujúcich stranu HLAS-sd - podnet podávame na Ministerstvo vnútra SR a na Štátnu komisiu pre volby a kontrolu financovania politických strán (ŠKV).

Čo sa nestalo

V zásade sa nestalo nič podstatné. O týždeň po podaní podnetu (12.4.) sme sa dozvedeli, že podnet bol na zasadnutí ŠKV hneď (6. apríla.) prerokovaný a následne rozdelený - postúpený Okresnému úradu Bratislava pokiaľ ide o M. Šutaja Eštoka a K. Šaška, a v časti týkajúcej sa B. Ondruša bol postúpený Ministerstvu vnútra.

Dôvodom pre za-angažovanie Ministerstva vnútra v druhej časti malo byť podozrenie, že príspevok „stránky „Braňo Ondruš“ môže byť financovaný právnickou osobou“. Až 13. mája, teda po viac ako mesiaci, bol podnet týkajúci sa B. Ondruša postúpený príslušnému okresnému úradu - OÚ Zvolen.

MEMO 98 nie je účastníkom konania, no napriek tomu sa nám darilo získavať isté informácie - ale iba relatívne kusé. Stav od podania podnetu je momentálne takýto:

Matúš Šutaj Eštok - OÚ Bratislava „vykonáva ďalšie procesné úkony vedúce k náležitému zisteniu skutkového stavu, následne bude vo veci vytýčené ústne pojednávanie a nakoniec vo veci rozhodne“. Poslednú informáciu sme získali 10. júna.

Kamil Šaško - OÚ Bratislava tvrdí, že sa „vyhodnocujú vyjadrenia za účelom určenia ďalšieho postupu správneho orgánu“. Poslednú informáciu sme získali 31. mája.

Braňo Ondruš - OÚ Zvolen čakal na doručenie podnetu z Ministerstva vnútra, odvtedy sme sa nedozvedeli viac. Túto informáciu sme sa dozvedeli 17. mája.

Medzitým sa na Slovensku stala tragická udalosť - atentát na premiéra Fica. Zároveň sa završila volebná kampaň pred voľbami do Európskeho parlamentu - aj s kandidátom Braňom Ondrušom. Stal sa jediným úspešným kandidátom za stranu HLAS-sd. Rovnako mu gratulujeme a želáme úspešné pôsobenie na pôde EP pri presadzovaní hodnôt právneho štátu.

Nový prezident?

Strih, je opäť piatok, tentokrát však stojíme na prahu ústavného uzavretia volebného procesu - Peter Pellegrini v druhom kole prezidentských volieb 6.4.2024 zvíťazil. Zajtra, 15. júna 2024 sa zložením sľubu ujme prezidentského úradu. Gratulujem mu k tomu. Veľmi dúfam, že rešpekt k zákonu a deklarovaná nadstraníckosť pri výkone funkcie bude inšpirujúca, pretože Slovensko okrem vzájomného rešpektu naozaj potrebuje aj rešpekt k pravidlám. Od všetkých, bez ohľadu na okolnosti. A spravodlivé konanie, bez akéhokoľvek zbytočného odkladu.

Omnoho menej gratulácií ostáva orgánom pod gesciou Ministerstva vnútra - okresným úradom v Bratislave a Zvolene. Ani za 70 dní (teda takmer 2,5 mesiaca) nevieme či zásah verejných funkcionárov do kampane, napriek explicitnému zákazu, je problém, alebo nie. Hoci lehoty umožňujú proces posúvať, myslíme si, že verejnosť má právo bez neodôvodnených prieťahov vedieť či sa podľa pravidiel hralo alebo nie ([zistenia](#) Transparency International Slovensko, nie ŠVK, ktorá je na to zo zákona ustanovená, naznačili, že pokiaľ ide o financovanie, Peter Pellegrini viedol najmenej transparentnú kampaň). Inak to vytvára priestor na zbytočné dohady a pochybnosti. Žiada sa dôveryhodnosť a predvídateľnosť.

Ako hovoria klasické právne sentencie, *"nie je len do určitej miery dôležité, ale má zásadný význam, aby sa spravodlivosť nielen vykonala, ale aby sa zjavne a nepochybne zdalo, že sa vykonala"*, s čím súvisí, že sa *"Nesmie sa vykonať nič, čo by vytváralo čo i len podozrenie, že došlo k zásahu do priebehu konania."*

Ostáva nádej, že s tým bude nastupujúci prezident Peter Pellegrini súhlasiť a k podobnému konaniu inšpirovať aj ďalších predstaviteľov verejnej moci a občanov Slovenska. Aspoň tak, ako mala v úcte spravodlivosť a vládu zákona odchádzajúca prezidentka Zuzana Čaputová.

Text v [pdf verzii](#).